

Nr 337.

Av herr **Mannerskantz** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 346/1943 med förslag till lag angående ändringar i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom m. m. förutsattes, att uppsikt över tillämpningen av givna föreskrifter liksom även viss dömande verksamhet skall åvila de jordbrukskommissioner, som nu finnas inom varje hushållningssällskaps område.

Dessa kommissioner föreslogos ursprungligen av den s. k. »Norrlandskommittén» i dess betänkande av den 27 oktober 1904. Kommittén föreslog, att i varje län skulle finnas en jordbrukskommission bestående av ordförande och två ledamöter, alla utsedda av Kungl. Maj:t för en tid av tre år. Kommissionens verksamhet skulle bestå dels i att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i ett lagförslag till förekommande av vanhävd i Norrland och Dalarna, dels i att främja efterlevnaden av en föreslagen lagstiftning angående vissa åtgärder för beredande åt enskilda jordbrukare i Norrland och Dalarna av lämpliga odlingslägenheter.

1909 års riksdag fattade efter kungl. proposition i samband med lagar rörande ovan nämnda angelägenheter även beslut om att tillsätta jordbrukskommissioner i enlighet med »Norrlandskommitténs» förslag.

Vid riksdagen år 1927 ändrades bestämmelserna angående jordbrukskommissionernas sammansättning därhän, att i likhet med vad som fortfarande gäller kommitténs ordförande fortfarande skulle utses av Kungl. Maj:t men att de två ledamöterna skulle utses en av vardera landstinget och hushållningssällskapet, till vilket senares område jordbrukskommissionens verksamhet numera anknöts. Jordbrukskommissionernas verksamhet utsträcktes genom lagen av den 30 juni 1942 om åtgärder mot vanhävd av jord även att omfatta uppsikt över denna lags efterlevnad.

Det torde av vad som här ovan anförts framgå, att jordbrukskommissionerna tillkommit med tanke på andra och betydligt mer inskränkta arbetsuppgifter än dem, som genom här berörda lagförslag skulle komma att åvila dem. Departementschefen tager med lätt hand på frågan. Han säger visserligen på sidan 66 i propositionen följande:

»Det torde även kunna övervägas, huruvida icke jordbrukskommissionernas verksamhetsområden borde utvidgas för att större enhetlighet vid behandlin-

gen av ifrågavarande ärenden skulle vinnas. Det torde emellertid vara vanskligt att avgöra den lämpliga omfattningen av dessa nya verksamhetsområden, då erfarenhet saknas beträffande den utsträckning, vari kommissionerna komma att anlitas för arrendevillkorens bestämmande.»

Frågan om kommissionernas sammansättning beröres ej. Motionärerna kunna dock ej finna annat än att med den utvidgning av kommissionernas verksamhet, som lagförslaget innebär, det är nödvändigt att underkasta även deras sammansättning en översyn.

Lagens tillämpning i praktiken kommer att i stor utsträckning bero på kommissionernas sätt att handhava densamma. Det är då i högsta grad önskvärt, att representanter för de båda berörda parterna, jordägarna och arrendatorerna, ha representanter i jordbrukskommissionerna, så att kommissionernas sammansättning i och för sig giva största möjliga garantier för ett opartiskt dömande. Med den anordning, efter vilken kommissionerna nu tillsätts, finnas inga garantier för att så blir fallet.

Med hänsyn till vad ovan anförts och även med hänsyn till osäkerheten om det lämpligaste geografiska området för kommissionernas verksamhet hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag rörande jordbrukskommissionernas sammansättning och geografiska verksamhetsområden.

Stockholm den 28 oktober 1943.

Axel Mannerskantz.

Ivar Ekströmer.

William Nisser.
